

KARADAĞ ÜLKE RAPORU

Karadağ'ın Ekonomisine Genel Bakış

Temel Ekonomik Göstergeler (2014)

GSYH (milyar €)	3,45
Reel GSYH Büyüme Oranı (%)	1,8
Nüfus (milyon)	0,62
Nüfus artış hızı	2,4
Kişi Başına GSYH (€)	5.561
Enflasyon Oranı (%)	- 0,7
İşsizlik Oranı (%)	18
İhracat (fob-milyon €)	333
İthalat (fob-milyon €)	1.784
Dış borç(milyar €)	2,02

Kaynak: Monstat

Başlıca ihracat kalemleri: elektrik, metal cevherleri, kereste, içki, meyve-sebze, et ürünleri

Başlıca ithalat kalemleri: petrol, et ürünleri, hububat, meyve-sebze, içki, ilaç

Başlıca ticaret ortakları: Sırbistan, Hırvatistan, Yunanistan, Slovenya, Çin

2011 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olan Karadağ, 625 binlik nüfusu ve 13.812 km²'lik yüzölçümüne paralel olarak küçük fakat açık bir ekonomiye sahiptir. Merkezi planlı ekonomiden serbest pazar ekonomisine geçiş süreci halen devam etmektedir. Karadağ'ın 2014 yılı GSYH'sı 3,45 milyon Avro'dur.

Dünya Bankası'nın hazırladığı ve 189 ülkedeki yatırım ortamının elverişliliğini ölçen "Doing Business 2016" raporunda Karadağ 46. sırada yer almaktadır.

Karadağ'ın Siyasi Görünümü

Karadağ, 2006 yılında yapılan referandum sonucunda Sırbistan ve Karadağ Devlet Birliği'nden ayrılmıştır. Parlamenter demokrasiyi geliştirerek Avrupa-Atlantik kurumlarıyla bütünleşmeyi hedeflemiştir. Avrupa Birliği'ne aday ülke statüsü almış ve 2 Aralık 2015 tarihinde de NATO'ya üyelik daveti almıştır.

Karadağ'da çoğunluğu oluşturacak bir etnik grup bulunmamaktadır ve bölge ülkeleri için örnek sayılabilecek düzeyde toplumsal barış sergilemektedir. İç barışı ve komşularıyla mevcut iyi ilişkileriyle Karadağ Balkanlar'daki istikrara önemli katkıda bulunmaktadır.

Karadağ'da genel seçimler 4 yılda bir yapılmaktadır. Son genel seçimler ise 14 Ekim 2012 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Yerel seçimler belediye bazında ayrı tarihlerde yapılmaktadır. Ülkeyi halen Demokratik Sosyalist Parti (DPS), Sosyal Demokrat Parti (SDP), Hırvat Yurttaş Girişimi (HGI) ve Boşnak Partisi'nden (BS) oluşan "Avrupalı Karadağ" koalisyonu yönetmektedir.

KÖRFEZ TİCARET ODASI

Hacı Osman Mah. Hızır Reis Cad. No:130 Körfez/Kocaeli

Tel: 0262 528 4800 Fax: 0262 528 8322 E-mail: bilgi@korfezto.org.tr Web: www.korfezto.org.tr

Türkiye - Karadağ Siyasi İlişkileri

Türkiye Karadağ'ı 12 Haziran 2006 tarihinde tanımış (7. ülkedir), 3 Temmuz 2006 tarihinde ise iki ülke arasında diplomatik ilişkiler kurulmuştur. Türkiye, Karadağ'ı dost bir ülke, ilişkilerimizi de mükemmel düzeyde görmektedir. Karadağ da ülkemize yakınlık duymakta, bölgesel ve uluslararası platformlarda ülkemizle dayanışma sergilemektedir.

Türkiye ile Karadağ arasındaki ilişkilerin diğer bir önemli unsuru da, Karadağ nüfusunun yüzde 19'unu oluşturan Boşnaklar, Karadağlı Müslümanlar ve Arnavutların varlığıdır. Karadağ'dan çeşitli tarihlerde ülkemize göç eden akraba toplulukların mevcudiyeti de ikili ilişkilerimiz için ayrı bir potansiyel ve teşvik unsurudur.

Türkiye - Karadağ Ekonomik İlişkiler

Başlıca ihraç ürünlerimiz: makine ve cihazlar, kara taşıtları, tekstil ürünleri ve aksesuarlar, makine ve cihazlar, kara taşıtları, tekstil ürünleri ve aksesuarlar

Başlıca ithal ürünlerimiz: metal cevherleri, demir-çelik, hurda metal, deri, kösele ve ham post

2009 yılında imzalanan Ekonomik İşbirliği Anlaşması ekonomik ve ticari ilişkilerimizin ahdi çerçevesini oluşturmaktadır. Bunun yanısıra, 26 Kasım 2008 tarihinde İstanbul'da imzalanan ve 1 Mart 2010 tarihinde yürürlüğe giren **Serbest Ticaret Anlaşması ile ülkemiz menşeli sanayi mallarına Karadağ'da uygulanan gümrük vergisi oranları sıfırlanmıştır.**

Ülkenin doğal kaynakları, düşük vergi oranları, kalifiye işgücü ve Avrupa pazarına yakınlığı **yatırım için elverişli** koşullar oluşturmaktadır. Karadağ'da faaliyet gösteren 5 Türk şirketinin bu ülkeye yaptığı toplam yatırım miktarı 26 milyon Dolar'dır.

2015 yılında Karadağ'da gerçekleştirilen en önemli yatırımların başında, Ziraat Bankası'nın Temmuz ayında faaliyete geçmesi olmuştur. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, 2014 yılında Karadağ Borsası'na yaklaşık % 25'lik hisseyle ortak olmuştur.

Türkiye - Karadağ Kültürel İlişkiler

Karadağ ile ülkemiz arasındaki eğitim ve kültür alanlarında ilişkilere büyük önem verilmektedir. 2007 yılında Karadağ'da faaliyete geçen TİKA, kuruluşundan bu yana Karadağ'da çeşitli sosyal yatırımlar ve altyapı projeleri üstlenmekte, kültürel mirasın ihyasına gayret göstermektedir.

Yunus Emre Türk Kültür Merkezi 2014 yılında Podgoritsa'da faaliyet başlamış olup, ülkemizin tanıtımına katkı sağlayacak sanatsal/kültürel faaliyetler düzenlemekte; düzenli olarak Türkçe dersleri vermektedir.

Ayrıca Karadağ Üniversitesi'ne bağlı Nikšić Felsefe Fakültesi bünyesinde bir Türkçe kursu açılmıştır. Bunların yanısıra, Karadağ Üniversitesi bünyesinde bir Türkoloji bölümü kurulması ve iki ülke Devlet Arşivleri arasında işbirliği sağlanması için çalışmalar başlatılmıştır.

KÖRFEZ TİCARET ODASI

Hacı Osman Mah. Hızır Reis Cad. No:130 Körfez/Kocaeli

Tel: 0262 528 4800 Fax: 0262 528 8322 E-mail: bilgi@korfezto.org.tr Web: www.korfezto.org.tr

Karadağ'a Seyahat Edecek Türk Vatandaşlarının Dikkatine

Türkiye ile Karadağ arasında Vize Muafiyeti Anlaşması mevcuttur. Bu çerçevede Türkiye ve Karadağ vatandaşları her altı ay içinde ilk giriş tarihinden itibaren doksan (90) günü aşmayan bir süre için veya transit geçiş maksadıyla vize almadan giriş-çıkış yapabilmektedir.

Ancak; Karadağ'ın AB adaylık sürecinde olması ve AB ülkelerine sınır olması nedeniyle sınır görevlileri zaman zaman AB dışından ülkeye gelen kişiler kapsamında vatandaşlarımıza da titiz ve kuralcı davranabilmektedir. Bu sebeple vatandaşlarımızın yanlarında ülkede kalmayı öngördükleri süreyle orantılı makul miktarda döviz bulundurmaları ve seyahat amaçlarını görevlilere açık bir şekilde izah etmeye özen göstermeleri önemle tavsiye olunur.

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Karadağ'ın ekonomisi büyük ölçüde turizm ve hizmetler sektörüne dayalı olup, her türlü tüketim maddesini ve gıda ihtiyacını ithalat yoluyla karşılamak durumundadır.

Sırbistan başta olmak üzere Karadağ'ın dış ticareti komşu ülkeler ile yoğunlaşmış olup, Türkiye'nin bu pazardaki şansı, Türk ürünlerine uygulanan nispeten yüksek gümrük vergileri nedeniyle azalmaktadır.

Karadağ'da yatırım ve iş ortamına ilişkin olumsuz hususlar:

- Yeni ülke olmasından dolayı standartların tam oturmamış olması,
- Küçük bir pazar olması,
- Özellikle karayolu altyapısında yaşanan Bölgesel gelişmişlik farklılıkları,
- Esnek olmayan, Bölgeye göre pahalı olan işgücü,
- Sektörel teknolojilerde ve yeni teknolojilerde gelişmelerin yetersiz kalması,
- İnşaat ve özelleştirme konularında daha net bir prosedüre sahip olunmaması,
- KDV düzenlemelerinde karşılaşılabilen olumsuzluklar,
- Yabancı Yatırımcılar için Vergi Kanununun yeniden düzenlenmesi ihtiyacı,
- Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması'nın uygulanmasında karşılaşılabilen sorunlar,
- Banka ve para aktarma faaliyetlerinin yavaş olması, finansal işlemlerin geliştirilmesi gereği,
- İnşaat izinlerinde sıkıntılar olabilmesi,
- Kalifiye eleman bulmada ve yabancı işçi getirmede yaşanan zorluklar,
- Açılan ihalelerde gereksiz şartların yer almasıdır.

Karadağ'da yatırım ve iş ortamına ilişkin olumlu hususlar ise:

- Genç ve dinamik bir ülke olması,
- İstikrarlı ve güvenli olması,
- Gelişmiş telekomünikasyon altyapısı,
- Eğitimli insan gücü,
- Yasalar karşısında yabancı firmaların yerli firmalar ile eşit olması,
- Bölgesel iş için merkez ülke olabilmesi,
- Turistik bir ülke olması,
- Organik tarım açısından çok elverişli bir ülke olması,

KÖRFEZ TİCARET ODASI

Hacı Osman Mah. Hızır Reis Cad. No:130 Körfez/Kocaeli

Tel: 0262 528 4800 Fax: 0262 528 8322 E-mail: bilgi@korfezto.org.tr Web: www.korfezto.org.tr

- Vergilerin (Kurumlar vergisi, KDV, gelir vergisi) bölgenin diğer ülkelerine göre daha düşük olması, (kurumlar vergisi % 9, KDV % 19-% 7),
- AB ülkeleri, EFTA ülkeleri, CEFTA ülkeleri, Türkiye, Rusya, Ukrayna ile Serbest Ticaret Anlaşmalarının olması,
- Konum itibari ile Avrupa'ya kara, hava ve deniz yolu ile bağlı olması,
- Haftada 7 gün İstanbul - Podgorica direk uçak seferleri,
- Türkiye'ye mesafe olarak yakınlığı (İstanbul-Karadağ uçak ile 75 dakika),
- Avrupa'ya coğrafi ve kültürel yakınlık olarak sıralanabilir.

Para Kullanımı 1 Ocak 2002'den bu yana resmi para birimi Avrodur.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri 1 Ocak yeni yıl, 7 Ocak Noel (Ortodoks), 16 Nisan Paskalya Tatili (Ortodoks), 1-2 Mayıs İşçi Bayramı, 9 Mayıs Zafer Bayramı, 29-30 Ekim Cumhuriyet Bayramı
Çalışma saatleri genel olarak Pazartesi- Cuma 08.00-16.00 arasındadır.

Kullanılan Lisan Karadağ'ın resmi dili Karadağca (Montenegrin). Karadağ'da konuşulan dillerin %43'ünü Sırpça ve %37'sini resmi dil olan Karadağca oluşturmaktadır.

Ulaşım Türk Hava Yolları'nın haftanın üç günü çift yönlü olmak üzere İstanbul-Podgorica seferleri mevcuttur.

Yerel Saat Karadağ'da yerel saat, GMT'den bir saat ileridedir.

Yerel Ölçü Birimleri Karadağ'da metrik sistem kullanılmaktadır.

Karadağ'ın telefon kodu: 382.

İklim Kıyılarda Akdeniz iklimi görülmekte olup, yaz ve sonbahar ayları sıcak ve kuru, kış ayları, ülkenin kuzeyinde sert ve yoğun kar yağışlı, karasal iklim olarak özetlenebilir. Ortalama hava sıcaklığı yaz aylarında 27,4°C, kış aylarında ise 13,4°C.

YARARLI ADRESLER

KARADAĞ CUMHURİYETİ DEVLET BAŞKANLIĞI PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF MONTENEGRO 81000 Podgorica, Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 3 Tel: (+382 20) 243 117, 242 388 Faks: (+382 20) 246 894 E-posta: predsjednik@cg.yu	KARADAĞ MECLİS BAŞKANLIĞI PRESIDENT OF THE PARLIAMENT OF THE REPUBLIC OF MONTENEGRO 81000 Podgorica, Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 10 Tel: (+382 20) 242 182 Faks: (+382 20) 242 192 E-posta: predsjednik@skupstina.mn.yu
--	---

KÖRFEZ TİCARET ODASI

Hacı Osman Mah. Hızır Reis Cad. No:130 Körfez/Kocaeli
Tel: 0262 528 4800 Fax: 0262 528 8322 E-mail: bilgi@korfezto.org.tr Web: www.korfezto.org.tr

<p>BAŞBAKANLIK 81000 Podgorica, Jovana Tomasevica bb Tel: (+382 20) 242 530, 242 388 Faks: (+382 20) 242 329 E-posta: kabinet.premijera@mn.yu</p>	<p>EKONOMİDEN SORUMLU BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI DEPUTY PRIME MINISTER FOR ECONOMIC POLICY 81000 Podgorica, Jovana Tomaševia 2 Tel: (+382 20) 202 195, 202 215 Faks:(+382 20) 202 218 E-posta: ivona.jovanovic@mn.yu</p>
<p>MALİYEDEN SORUMLU BAŞBAKAN YARDIMCISI DEPUTY PRIME MINISTER FOR FISCAL SYSTEM 81000 Podgorica Stanka Dragojevia br. 2 Tel: (+382 20) 242 835 Faks: (+382 20) 224 450</p>	<p>AVRUPA BİRLİĞİNDEN SORUMLU DEVLET BAKANLIĞI DEPUTY PRIME MINISTER FOR EUROPEAN INTEGRATION 81 000 Podgorica, Jovana Tomaševia 2, Tel: (+382 20) 244 263 Faks: (+382 20) 224 552</p>
<p>ADALET BAKANLIĞI MINISTRY OF JUSTICE 81000 Podgorica, Vuka Karadžia 3 Tel: (+382 20) 407 501 FaKS: (+382 20) 407 515 E-POSTA: pravda@cg.yu</p>	<p>MALİYE BAKANLIĞI MINISTRY OF FINANCE 81000 Podgorica Stanka Dragojevia br. 2 Tel: (+382 20) 242 835 Faks: (+382 20) 224 450 E-posta: mf@mn.yu</p>
<p>DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS 81000 Podgorica Stanka Dragojevia 2 Tel: (+382 20) 224 609, 246 357 Faks: (+382 20) 224 670 E-posta: mip@mn.yu</p>	<p>KÜLTÜR, SPOR VE BASIN BAKANLIĞI MINISTRY OF CULTURE, SPORT AND MEDIA 81000 Podgorica, Vuka Karadžia 3 Tel:(+382 20) 231 538, 231 540 Faks: (+382 20) 231 540 E-posta: min.kulture.rcg@cg.yu</p>
<p>KALKINMA BAKANLIĞI MINISTRY OF ECONOMIC DEVELOPMENT 81000 Podgorica, Rimski trg 46 Tel: (+382 20) 242-104, 482-112 Faks: (+382 20) 242-028 E-posta: www.minprivrede@mn.yu</p>	<p>EĞİTİM VE BİLİM BAKANLIĞI MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE 81000 Podgorica, Rimski trg 46 Tel: (+382 20) 405 301 Faks: (+382 20) 405 334 E-posta: mpin@cg.yu</p>
<p>İÇİŞLERİ VE KAMU YÖNETİMİ BAKANLIĞI MINISTRY OF INTERIOR AFFAIRS AND PUBLIC ADMINISTRATION 81000 Podgorica, Bul. Svetog Petra Cetinjskog Tel: (+382 20) 242-104, 482-112 Faks: (+382 20) 242-028 E-posta: mupkabinet@cg.yu</p>	<p>ENFORMASYON HİZMETLERİ BAKANLIĞI MINISTRY OF INFORMATION SOCIETY 81000 Podgorica, Rimski trg 46 Tel: (+382 20) 241 142 Faks: (+382 20) 241 790</p>

KÖRFEZ TİCARET ODASI

Hacı Osman Mah. Hızır Reis Cad. No:130 Körfez/Kocaeli

Tel: 0262 528 4800 Fax: 0262 528 8322 E-mail: bilgi@korfezto.org.tr Web: www.korfezto.org.tr

DENİZCİLİK, ULAŞTIRMA VE TELEKOMÜNİKASYON BAKANLIĞI MINISTRY OF MARITIME AFFAIRS, TRANSPORTATION AND TELECOMMUNICATION 81000 Podgorica, Rimski trg 46 Tel: (+382 20) 482 124 Faks:(+382 20) 230 650 E-posta: angelinaz@mn.yu	TARIM, ORMANCILIK VE SU KAYNAKLARI BAKANLIĞI MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND WATER SUPPLY 81000 Podgorica, Rimski trg 46 Tel: (+382 20) 482 109 Faks:(+382 20) 234 306 E-posta: milutins@mn.yu
TURİZM VE ÇEVRE KORUMA BAKANLIĞI MINISTRY OF TOURISM AND ENVIROMENTAL PROTECTION 81000 Podgorica, Rimski trg 46 Tel: (+382 20) 482 145 Faks:(+382 20) 234 168	SAĞLIK, ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI MINISTRY OF HEALTH, LABOR AND SOCIAL WELFARE 81000 Podgorica, Rimski trg, PC "Vektra" Tel: (+382 20) 242 276 Faks:(+382 20) 242 762 E-posta: mzdravlja@mn.yu
SAVUNMA BAKANLIĞI MINISTRY OF DEFENSE 81000 Podgorica, Jovana Tomaševi_a 29, Tel: (+382 20) 224 042 Faks:(+382 20) 224 702 E-posta: kabinet@mod.cg.yu	Finans Kurumları: MERKEZ BANKASI CENTRAL BANK OF MONTENEGRO 81000 Podgorica, ul Svetog Petra Cetinjskog 7 Tel: (+382 20) 224 488 Faks: (+382 20) 224 298 E-posta: info@cb-cg.org
KARADAĞ CUMHURİYETİ MENKUL KIYMETLER KOMİSYONU THE SECURITIES COMMISSION OF THE REPUBLIC OF MONTENEGRO 81000 Podgorica, Novaka Miloseva n.n Tel: (+382 20) 231 525; Fax: (+382 20) 231 526 Web sitesi: www.scmn.cg.yu	KARADAĞ BORSASI MONTENEGRO STOCK EXCHANGE 81000 Podgorica, Zgrada Vektre 2A Tel: (+382 20) 235 051; Fax: (+382 20) 235 051 Web sitesi: http://www.montenegroberza.com/
NEW SECURITIES EXCHANGE MONTENEGRO 81000 Podgorica, Miljana Vukova n.n Tel: (+382 20) 230 670; Fax: (+382 20) 230 640 Web sitesi: http://www.nex.cg.yu/	KARADAĞ YATIRIMI GELİŞTİRME AJANSI MONTENEGRIN INVESTMENT PROMOTION AGENCY 81000 Podgorica, Atinska 36 Tel: (+382 20) 203 140; Fax: (+382 20) 203 141 Web sitesi: www.mipa.co.me
KARADAĞ YENİDEN YAPILANMA AJANSI MONTENEGRIN AGENCY FOR RESTRUCTURING 81000 Podgorica, Jovana Tomasevica n.n Tel: (+382 20) 252 023; Fax: (+382 20) 245 756 Web sitesi: www.agencijacg.org	TELEKOMÜNİKASYON VE POSTA HİZMETLERİ AJANSI AGENCY FOR TELECOMMUNICATION AND POSTAL SERVICE Bulevar revolucije, 81000 Podgorica Tel: (+382 20) 241 786 Faks: (+382 20) 241 805 Web sitesi: www.agentel.cg.yu

KÖRFEZ TİCARET ODASI

Hacı Osman Mah. Hızır Reis Cad. No:130 Körfez/Kocaeli

Tel: 0262 528 4800 Fax: 0262 528 8322 E-mail: bilgi@korfezto.org.tr Web: www.korfezto.org.tr

KARADAĞ CUMHURİYETİ İSTATİSTİK OFİSİ REPUBLICAN STATISTICAL OFFICE OF MONTENEGRO 81000 Podgorica, Cetvrte Proleterske 2 Web sitesi: www.monstat.cg.yu	ENERJİ DÜZENLEME AJANSI ENERGY REGULATORY AGENCY Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96 81000 Podgorica Tel: (+382 20) 201 360 Faks: (+382 20) 201 365 Web sitesi: www.regagen.cg.yu
TİCARET MAHKEMELERİ COMMERCIAL COURTS Podgorica, Cetvrta Proleterska 2 Bijelo Polje, M. Kucevica n.n.	AD Luka Bar (Port of Bar Holding Co.) - Free Zone Department 85000 Bar, Obala 13.jula bb Tel: (+382 30) 312 666
KARADAĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF MONTENEGRO Novaka Miloseva 29, 81000 Podgorica Tel: (+382 20) 230 545 / 230 545; Fax: (+382 20) 230 493 Web sitesi: www.pkcg.org	KARADAĞ İŞ BİRLİĞİ MONTENEGRO BUSINESS ALLIANCE Kralja Nikole 27a/4, 81000 Podgorica Tel: (+382 20) 622 728; Fax: (+382 20) 622 738 E-postal: mba@cg.yu Web sitesi: www.visit-mba.org
İŞVERENLER BİRLİĞİ UNION OF EMPLOYERS Marka Miljanova 46a/25, 81000 Podgorica Tel: (+382 20) 210 555; Fax: (+382 20) 210 556 E - postal: upcg@cg.yu Web sitesi: www.upcg.cg.yu	Karadağ Fuar İdaresi Jadranski Sajem Budva Ad Adriatic Fair Trg Slobode Br. 5 85310 Budva Web sitesi: http://www.adriafair.co.me/index.php/me/ E-posta: sajam@jadranskisajam.co.me Tel: +382 33 410 403 Faks: +382 33 452 132 Mobil: +382 69 389 920

KÖRFEZ TİCARET ODASI

Hacı Osman Mah. Hızır Reis Cad. No:130 Körfez/Kocaeli

Tel: 0262 528 4800 Fax: 0262 528 8322 E-mail: bilgi@korfezto.org.tr Web: www.korfezto.org.tr